

Doprovodná aktivita 1 - Historie Romů v Bohusoudově od poloviny 18. století do 1945

Cíle: poznání historie jedné z největších romských kolonií v českých zemích před druhou světovou válkou – včetně spojitosti s jazykovědcem V. Lesným, seznámení s místním romským legionářem Adolfem Ištvanem, poznání osudu bohusoudovských Romů za druhé světové války.

Věková kategorie: vyšší ročníky ZŠ, víceletá gymnázia

Pomůcky: vytištěný pracovní list; texty Bohusoudov do 1938, Bohusoudov 1938-1945, Adolf Ištvan (1880-1945), historické fotografie Romů z Bohusoudova; dále pro všechny k dispozici mapa ČR s detailem, kde se nachází Bohusoudov (on-line).

Čas: 1/2 vyučovací hodiny - NEBO v případě kombinace s metodikou Romaňi čhib celkem 1 vyučovací hodina

Průřezová témata: historie Romů, holocaust Romů (případně i romský folklor a jeho historické záznamy)

Průběh:

1. sdělte studentům, aby si přečetli všechny tři texty
(alternativně mohou pracovat ve dvojicích a přečíst si oba medailon A. Ištvana a každý jeden historický místopisný text a pak spolu vyplnit 1 pracovní list)
2. vyzvěte studenty, aby doplnili chybějící údaje do textu pracovního listu.
3. Při společné kontrole si znovu prohlédněte historické fotografie. Pokuste se je společně datovat (podle staveb nebo výrobců a prodejců bačkor lze stanovit, že jde o dobu mezi válkami). Dataci následně upřesněte podle popisků.

(Správně vyplněný prac. list)

První historické zmínky o romském osídlení Bohusoudova máme z roku 1784. V matrikách místní farnosti se Romové nejčastěji objevují pod příjmeními Malíkové, Ištvanové a Růžičkové. Koncem 19. století měla romská kolonie v Bohusoudově více než 60 obyvatel, kteří žili polokočovným způsobem v obytných vozech. Od počátku 20. století se v kolonii postupně objevovaly dřevěné i zděné domky.

Ještě před první světovou válkou do kolonie docházel jazykovědec Vincenc Lesný, který se zajímal o romský jazyk, zapisoval si písničky a také jednu celou pohádku.

Z doby první světové války známe několik romských vojáků, jmenovitě i 2 padlé, kteří jsou uvedeni na místním památníku. Známý je také příběh romského legionáře Adolfa Ištvana, který bojoval v československých legiích v Itálii a na Slovensku.

Živobytí Romů bylo původně spojené s kovářskou prací, koňským handlířstvím a podomním obchodem. Později si někteří místní Romové zřídili živnost na výrobu a prodej bačkor, jiní se živili nádenickou prací v lese a na poli. Děti chodily do školy do nedaleké obce Horní Slatina.

Období Protektorátu Čechy-Morava přineslo bohusoudovským Romům nucený policejní soupis a přípravu na transport do koncentračních táborů. Na jaře 1943 byli všichni muži, jejich ženy a děti pod policejním dozorem odvezeni a postupně zahynuli v Osvětimi II – Březince. Na místě vyvražděné bohusoudovské kolonie stojí

dnes pamětní kámen.